

ВПЛИВ САМОСАНКЦІЙ ІНОЗЕМНИХ КОМПАНІЙ НА ЕКОНОМІКУ РФ

Підготовлено командою KSE Institute та членами Ради Директорів KSE; 30.05.2022-05.06.2022

На початку російського вторгнення в Україну KSE Institute запустив аналітичний проект, який отримав назву "Самосанкції" (або SelfSanctions), спрямований на збір даних про іноземні компанії, які працюють на російському ринку та обмежують або припиняють свою діяльність. Експертиза даних була проведена спільно з фахівцями/спеціалістами Мінекономіки, МЗС та Мінцифри. База даних KSE Institute частково наповнена з бази даних Єльської школи менеджменту та інших відкритих джерел. База даних містить багато різноманітної інформації, ми збираємо щоденну статистику щодо зміни статусу іноземних компаній, що працюють/працювали на російському ринку та обмежують чи припиняють свою діяльність. Також ми створили Telegram-бот https://t.me/exit_ru_bot для відстеження/моніторингу новин про пріоритетні іноземні компанії (охоплення 1, 2, 3 або 7 днів моніторингу) і проводимо регулярний аналіз зміни курсів акцій і капіталізації материнських груп компаній, які мають або мали бізнес в Росії. База KSE частково базується на даних з бази [Yale's School of Management](#), сайтів [pravda.com.ua](#), [squeezingputin.com](#) та інших відкритих джерел. Дані верифікуються KSE і компаніям призначається додатковий статус KSE. Дані щодо акцій взяті з Google і Yahoo Finance. Водночас база KSE є найбільш повною та вичерпною і містить на ~40% більше інформації, ніж більшість інших схожих за тематикою баз даних, оскільки вона також містить дані про кількість персоналу, доходи, капітал та інші фінансові показники, збирає останні оновлення та зміни у статусах, посилання на використані джерела, щоденні оновлення з telegram-бота тощо.

ЗНІМОК З БАЗИ ДАНИХ KSE на 05.06.2022

Кількість компаній, які **продовжують діяльність у Росії** (Статус KSE "залишаються"¹) – **676 (+86² за тиждень)**
Кількість компаній, які **скоротили поточні операції та призупинили нові інвестиції** (статус KSE "вичікують") – **450 (+12 за тиждень)**
Кількість компаній, які **згорнули російські операції** (статус KSE "виходять") – **1 087 (+50 за тиждень)**

Станом на 5 червня ми ідентифікували близько **2 213 компаній, організацій і їх брендів з 75 країн та 55 галузей** і їхню позицію щодо роботи на ринку РФ, близько половини з них публічні. Для ~400 публічних груп компаній ми також ідентифікували (за можливості) їхній операційний бізнес в РФ (наявність контрольної частки в юридичній особі), що дало змогу підрахувати вартість інвестованого в країні капіталу (близько **113 млрд дол США**), локальну виручку (на загальну суму **200 млрд дол США**), а також персонал (майже **0,7 млн осіб**). **1 537 іноземних компаній** вже скоротили, призупинили або припинили свою діяльність в Росії.

Як видно з таблиць нижче, станом на 5 червня компанії, які оголосили про повний вихід з Росії, мали **\$26,2 млрд річного доходу та \$17,2 млрд капіталу**; компанії, які призупинили свою діяльність на російському ринку, мали **річний дохід у розмірі \$64,8 млрд і \$35,8 млрд капіталу**. Топ-70 компаній – найбільших платників податків – сплачували **\$20,2 млрд податків на рік**.

KSE Institute

Кількість іноземних компаній, що працюють/працювали на території РФ

ТОП-10 країн і галузей за кількістю компаній з бази KSE

Країна штаб-квартири	Кількість компаній	Галузь	Кількість компаній
США	576	FMCG/споживчі товари	243
Германія	235	Фінанси та платежі	161
Великобританія	191	ІТ	153
Франція	131	Енергетика, нафта і газ	131
Японія	106	Промислове обладнання	123
Китай	82	Автомобілебудування	114
Швейцарія	82	Фарма, охорона здоров'я	112
Італія	80	Електроніка	101
Фінляндія	78	Їжа та напої	101
Нідерланди	75	Консалтинг, право	73

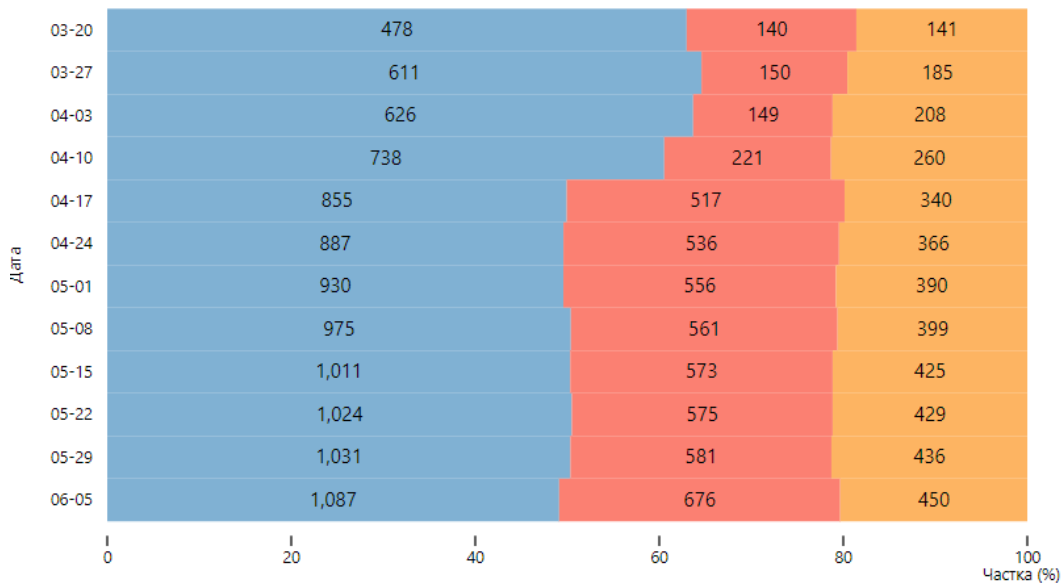
¹ - KSE status "leave" або "виходять" - Компанії, які опублікували на офіційному сайті компанії (або їхній реліз з'явився в іноземному виданні як FT, NYT тощо) що повністю завершують роботу в Росії або компанії, що офіційно повідомили що вони тимчасово скорочують операції в РФ
- KSE status "wait" або "вичікують" - Компанії, які опублікували на офіційному сайті компанії (або їхній реліз з'явився в іноземному виданні як FT, NYT тощо) що вони скорочують лише частину бізнес операцій, продовжуючи роботу по іншим операціям або компанії, які повідомили що відкладають майбутні інвестиції/розробки/маркетинг, при цьому продовжують свою основну діяльність
- KSE status "stay" або "залишаються" - Компанії, що ігнорують вимоги до виходу/скорочення діяльності в Росії, також компанії, які офіційно заявили, що залишаються в Росії або новин по їх виходу не було знайдено

² За останній тиждень до бази даних KSE Institute було додано +122 компанії, як результат синхронізації з проектом <https://squeezingputin.com>, в т.ч. 81 компанія зі статусом "залишаються", 7 компаній зі статусом "вичікують" та 34 компанії зі статусом "виходять".

Наведена нижче таблиця базується на даних, доступних для ~400 ТОП публічних компаній (що працюють / працювали в РФ³):

KSE Institute	Статус, присвоєний KSE	Кількість персоналу	Дохід, млн дол	Капітал, млн дол
	виходять , в т.ч.:	350 237	91 039	53 000
	<i>повний вихід</i>	96 310	26 239	17 219
	<i>призупинення операцій</i>	253 927	64 800	35 781
	вичікують	171 344	70 735	40 008
	залишаються	147 667	35 363	18 204
	статус не визначено	11 748	3 366	1 815
	Всього	680 996	200 502	113 027

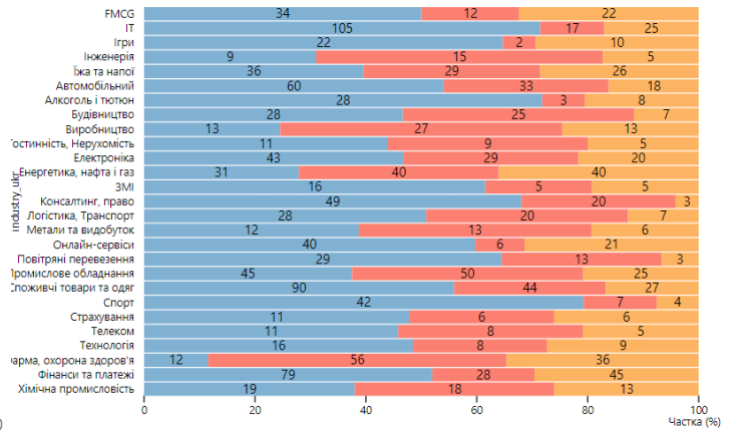
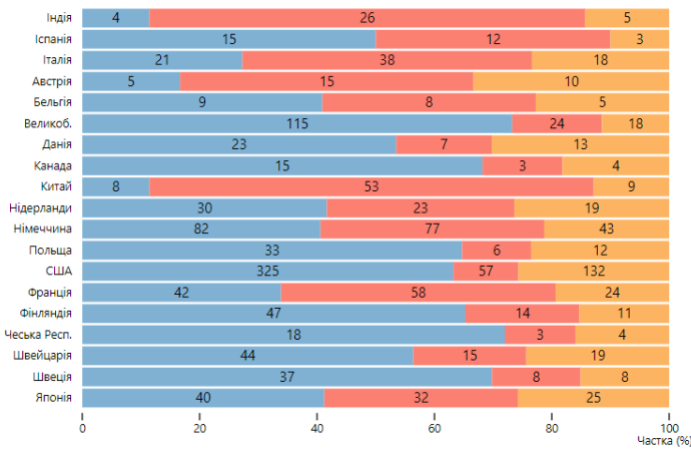
Якщо з початку російського вторгнення в Україну відсоток компаній, які згортають операції в РФ, різко зростав до середини березня, то в останній місяць співвідношення тих, хто йде чи залишається практично не змінюється, хоча ми все ще бачимо періодичне зростання частки тих компаній, які залишаються на ринку РФ. Тим не менше, більше половини (49,1%) компаній вже заявили про вихід з ринку РФ, але 30,5% все ще залишаються присутніми в країні. Незначна зміна часток за останній тиждень пояснюється додаванням в базу KSE Institute +122 компаній, як результат синхронізації з проектом <https://squeezingputin.com>.

Дії компаній в секторальному розрізі (на підставі бази даних KSE, з не менше 50 компаній-представників на індустрію) і у розрізі країн (на підставі бази даних KSE, з не менше 40 компаній-представників на країну) наведені в графіках нижче.

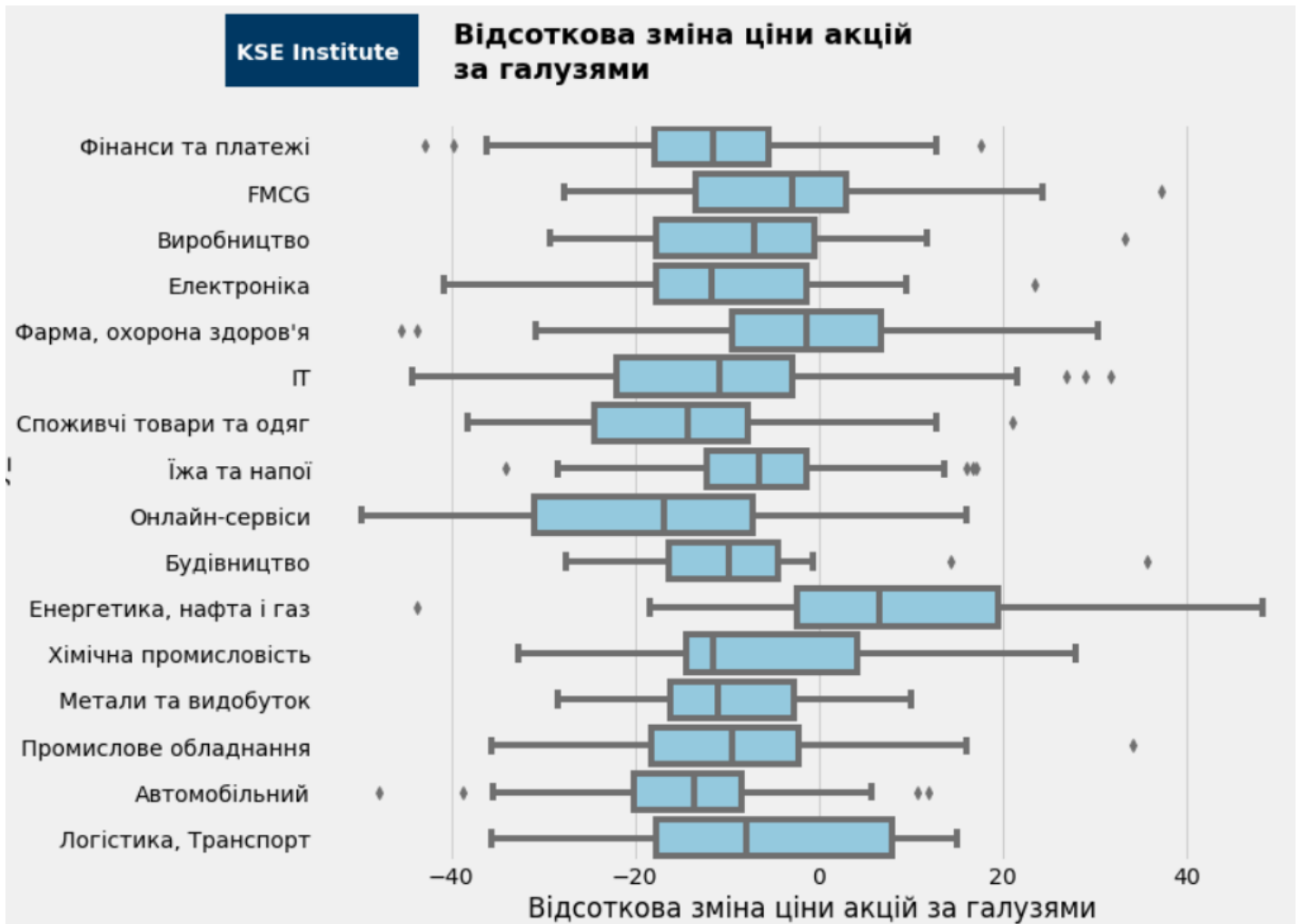
Рішення західних компаній у розрізі країн та секторів:

³ Ми почали збір інформації для більшої кількості компаній і незабаром оновимо базу даних розширеною інформацією. Також ми почали додатково відстежувати, чи компанії просто заявляли чи дійсно здійснювали якісь дії щодо виходу з країни (наразі ми спостерігаємо дуже малу кількість таких компаній). Поки що ми знайшли інформацію лише про декілька компаній, які почали продавати свій бізнес в Росії. Навіть для більшості з них – це лише намір або вони тільки почали процес продажу. Все інше – переважно заяви чи якісь попередні кроки. Більш детальна інформація буде доступна незабаром, коли ми проаналізуємо більше даних та знайдемо надійні джерела для її перевірки.

Як змінилась капіталізація найбільших публічних компаній за час війни

Єдина галузь, яка продемонструвала впевнене зростання – Енергетика, нафтодобувна та газопереробна.

ТИЖНЕВИЙ ФОКУС. ОПЛАТА ЗА ГАЗ В РУБЛЯХ

Серед європейських покупців газу 9 відмовилися платити в рублях. Проте найбільші покупці (Італія та Німеччина) все ж почали платити за новою схемою. Платіжні механізми не є повністю відомими громадськості, і не ясно, чи відкривають компанії рахунки в рублях, порушуючи санкції, чи ні.

31 березня 2022 року Росія видала новий Указ «Про спеціальний порядок, що дозволяє іноземним покупцям виконувати свої зобов'язання перед російськими постачальниками природного газу»⁴. Згідно з наказом, підприємства повинні оплачувати поставлений природний газ в рублях. Росія вимагала від компаній відкривати в Газпромбанку рахунки в євро або доларах і в рублях. Спочатку компанії платять в євро, потім обмінюють євро на рублі і кладуть їх на рублевий рахунок, і потім платять. Європейські країни розділилися у своїх рішеннях. Єврокомісії знадобилося більше місяця, щоб уточнити, чи відповідає нова схема санкціям, але пояснення все одно не принесло 100% ясності. У ньому сказано, що компанії можуть відкривати рахунки в євро або доларах, але рахунки в рублях будуть порушувати санкції⁵.

Деякі компанії відмовилися платити за новою схемою, і вони зіткнулися з важкими наслідками⁶:

- **PGNiG (Польща):** поставки припинилися 27 квітня
- **Булгаргаз (Болгарія):** поставки припинилися 27 квітня
- **Gasum (Фінляндія):** поставки припинилися 21 травня
- **GasTerra (Нідерланди):** поставки припинилися 31 травня⁷
- **Shell Energy (Німеччина):** поставки припинилися 31 травня⁸
- **Литва (Amber Grid), Естонія (Eesti gas), Lanvia (JSC Conexus Baltic Grid)** припинили закупівлю газу в Росії і підготували два місяці зберігання.⁹

Проте багато компаній продовжували платити Газпрому, відкриваючи рахунки в євро або доларах у Газпромбанку. Не зрозуміло, чи використовували вони для оплати рахунки в рублях. Компанії, які платять за новою схемою, включають:

- **MVM (Угорщина)**
- **VNG, RWE, Uniper (Німеччина)**
- **Engie (Франція)**
- **Ені (Італія)**
- **OMV (Австрія)**
- **CEZ (Чехія)**
- **SPP (Словаччина)**
- **Geoplin (Словаччина)**
- **DEPA Commerce, Mytilineos і Prometheus Gas (Греція)**¹⁰

Топ-10 імпортерів російського газу, млрд кубометрів, 2020 рік

Source: IEA, дані за 2020 рік, опубліковано BBC, <https://www.bbc.com/news/58888451>

⁴ <http://en.kremlin.ru/catalog/keywords/128/events/68094>

⁵ <https://www.bnnbloomberg.ca/eu-says-opening-ruble-accounts-for-russian-gas-breaks-sanctions-1.1767019>

⁶ <https://www.politico.eu/article/ruble-gas-paid-russia-eu/>

⁷ <https://www.reuters.com/business/energy/gazprom-says-it-fully-cuts-off-gas-supplies-dutch-gas-trader-gasterra-2022-05-31/>

⁸ <https://www.reuters.com/business/energy/gazprom-says-it-fully-cuts-off-gas-supplies-dutch-gas-trader-gasterra-2022-05-31/>

⁹ <https://www.reuters.com/article/ukraine-crisis-baltic-gas-idUKO9N2V6020>

¹⁰ <https://www.plenglish.com/news/2022/05/24/greece-begins-to-pay-for-russian-gas-in-rubles/>

- **Велика Британія** дозволила укласти угоди з Газпромбанком до 31 травня¹¹

Загалом 9 компаній ЄС відмовилися платити в рублях, у тому числі з Нідерландів, Польщі, Болгарії, Данії, Фінляндії, країн Балтії. Проте найбільші покупці (зокрема в Італії та Німеччині – лише одна компанія з Німеччини відмовилася платити в рублях, дивіться графік праворуч) почали платити за новою схемою. Платіжні механізми не повністю відомі громадськості, і незрозуміло, чи відкривають компанії рахунки в рублях, що, за словами Комісії ЄС, означало б порушення санкцій.

Що нового відбулось минулого тижня – ключові новини з щоденного моніторингу KSE (оновлення щотижня)

30.05.2022

***Unipetec** (Китай, Логістика, Транспорт) Статус за KSE - *залишається*.

Unipetec додає 10 суден для транспортування нафти з Росії.

<https://www.arabnews.com/node/2091946/business-economy>

***Minor**, Міжнародна федерація хокею (Швейцарія, спорт) Статус за KSE - *виходить*.

Росія та Білорусь заборонені до чемпіонату світу 2023 року

<https://www.insidethegames.biz/articles/1123737/russia-belarus-freeze-participation>

***Netflix** (США, онлайн сервіси) Статус за KSE - *виходить*.

Netflix закривається в Росії.

<https://www.broadbandtvnews.com/2022/05/30/netflix-closes-up-in-russia/>

31.05.2022

***GasTerra** (Нідерланди, Енергетика, нафта і газ) Статус за KSE - *залишається*.

Голландський газовий трейдер GasTerra вирішив не виконувати вимоги Газпрому щодо односторонніх платежів. Ці вимоги щодо оплати викладені в указі президента Росії Володимира Путіна щодо оплати постачання російського газу. У відповідь на рішення GasTerra «Газпром» оголосив про припинення поставок з 31 травня 2022 року..

<https://www.gasterra.nl/en/news/gasterra-will-not-go-along-with-gazproms-payment-demands>

"Газпром" заявляє, що повністю припиняє постачання газу нідерландському газовому трейдеру GasTerra.

<https://www.reuters.com/business/energy/gazprom-says-it-fully-cuts-off-gas-supplies-dutch-gas-trader-gasterra-2022-05-31/>

***Ørsted** (Данія, Енергетика, нафта і газ) Статус за KSE - *вичікують*.

Ørsted продовжує відмовлятися від вимоги оплати в рублях – ризик припинення поставок газу «Газпром експорту» до Ørsted.

<https://orsted.com/en/media/newsroom/news/2022/05/20220530528511>

01.06.2022

***Canva** (Австралія, ІТ) Статус за KSE - *виходить*.

Як ми говорили на початку березня, ми різко виступаємо проти триваючих актів агресії російського уряду, і ми прагнемо відстоювати мир і безпеку всюди, тому ми блокуємо доступ до Canva в Росії в найближчому майбутньому.

<https://www.canva.com/newsroom/news/exiting-russia/>

***Gett** (Велика Британія, Онлайн сервіси) Статус за KSE - *виходить*.

Відповідно до рішення глобального офісу Gett, 31 травня 2022 року технічна підтримка, вдосконалення та експлуатація мобільного додатка Gett в Росії припиняється. Це означає, що останній день подання заявки – 31 травня 2022 року.

<https://gett.com/ru/>

<https://t.me/zedigital>

***YIT** (Фінляндія, Будівництво) Статус за KSE - *виходить*.

YIT виходить з усіх операцій в Росії, завершивши продаж бізнесу

<https://www.yitgroup.com/en/news-repository/stock-exchange-releases/yit-withdraws-from-all-operations-in-russia-by-completing-the-sale-of-the-businesses>

***Citi** (Citigroup) (США, Фінанси та платежі) Статус за KSE - *виходить*.

Citigroup може зберегти банківську ліцензію та деякі операції в Росії, сказала генеральний директор Джейн Фрейзер, навіть якщо вона намагається продати свою споживчу та комерційну зброю в країні після війни з Україною.

<https://www.ft.com/content/c2d9c16c-5e3d-41d3-aea1-002e06f8cfe1>

***Puma** (Німеччина, Споживчі товари та одяг) Статус за KSE - *виходить*.

Puma приймала замовлення від оптових продавців з російського ринку, хоча раніше заявила, що призупинила всі поставки в Росію

<https://www.reuters.com/business/retail-consumer/puma-taking-orders-wholesalers-including-those-with-russian-presence-2022-05-31/>

¹¹ <https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-04-22/u-k-allows-gas-payments-to-sanctioned-russia-bank-until-may-31#xj4y7vzqk>

*Uniper (Німеччина, Енергетика, нафта та газ) Статус за KSE - *вичікують*.

*RWE (Німеччина, Енергетика, нафта та газ) Статус за KSE - *вичікують*.

Німецькі компанії Uniper і RWE заплатили за російський газ за новою схемою, запропонованою Москвою, щоб забезпечити безперервні поставки палива, критичного для європейської економіки

<https://www.reuters.com/business/energy/uniper-has-made-first-payment-russian-gas-under-new-scheme-2022-05-31/>

02.06.2022

*Pixabay (Німеччина, Онлайн сервіс) Статус за KSE - *виходить*.

Безкоштовний фотобанк Pixabay заблокував доступ користувачам з Росії..

<https://www.epravda.com.ua/news/2022/06/2/687729/>

*VA Tech Wabag (Індія, Промислове обладнання) Статус за KSE - *залишається*.

VA Tech Wabag NSE -1,44% заявила, що отримала замовлення на розробку та закупівлю вартістю близько 18 мільйонів євро (близько 149 крор рупій) від DL E&C CO LTD, Корея, на пакет обробки води для виробництва метанолу EuroChem у Кінгісеппі, Росія.

<https://economictimes.indiatimes.com/markets/stocks/news/market-movers-a-jhunjunwala-owned-company-gets-big-order-from-russia-ahi-magnesita-spikes-10/articleshow/91945722.cms>

*Viciunai group (Литва, Їжа та Напої) Статус за KSE - *виходить*.

Бізнес продається і покидає росію.

<https://www.viciunai.com/novosti/viciunai-group-30>

*Oerlikon (Швейцарія, Машинобудування) Статус за KSE - *виходить*.

Oerlikon Group заявила, що уклала угоду з місцевою командою керівництва про продаж усіх своїх операцій у Росії.

<https://www.swissinfo.ch/eng/oerlikon-to-sell-russia-business-to-local-owners/47642402>

*Upwork (США, Онлайн сервіси) Статус за KSE - *виходить*.

Найбільша біржа фрілансерів Upwork заблокувала акаунти користувачів з Росії та Білорусі

<https://www.epravda.com.ua/news/2022/06/2/687731/>

*Hewlett-Packard (США, ІТ) Статус за KSE - *виходить*.

HP повертає 1 мільярд доларів щорічних продажів, виходячи з Росії та Білорусі

https://www.theregister.com/2022/06/01/hp_turns_back_1b_in/

03.06.2022

*Formosa Petrochemical Corp (Тайвань, Енергетика, нафта та газ) Статус за KSE - *залишається*.

Танкер, нещодавно помічений на нафтопереробному заводі в гавані Майляо, округ Юньлін, що належить Formosa Petrochemical Corp. (FPCC), доставляв нафтопродукти, куплені в Росії, підтвердила компанія в четвер.

<https://focustaiwan.tw/business/202206020021>

*Bristol Myers Squibb (США, Фармацевтика, охорона здоров'я) Статус за KSE - *вичікують*.

BMS передає свої комерційні операції в Росії своєму дистриб'юторському партнеру Swixx Healthcare, раніше відомому як Amicus, повідомив у середу прес-секретар Bristol електронною поштою.

<https://www.fiercepharma.com/pharma/bristol-severs-russian-ties-good-novartis-plots-resumption-ukraine-business>

*HP Enterprise (США, ІТ) Статус за KSE - *виходить*.

HPЕ оголошує про впорядкований вихід з Росії та Білорусі

<https://www.hpe.com/us/en/newsroom/statement/2022/06/hpe-announces-intention-for-orderly-exit-of-russia-belarus.html>

*McDonald's (США, Громадське харчування) Статус за KSE - *виходить*.

Російський новий власник McDonald's збирається знову відкривати та розширюватися. Згідно з даними російської антимонопольної служби, яка схвалила поглинання, McDonald's зберігає за собою право викупити свої російські ресторани протягом 15 років.

<https://www.reuters.com/business/retail-consumer/russia-mcdonalds-new-owner-set-reopen-expand-forbes-2022-06-03/>

*Allianz (Німеччина, Фінанси та платежі) Статус за KSE - *вичікують*.

Allianz продасть контрольну частку в російських операціях Interholding

https://www.allianz.com/en/press/news/financials/stakes_investments/220603_Allianz-to-sell-majority-stake-in-Russian-operations.html

04.06.2022

*G-Core Labs (Люксембург, ІТ) Статус за KSE - *виходить*.

G-Core Labs вирішила призупинити надання послуг на території Росії.

<https://gcorelabs.com/russian/>

*Marriott (США, Готельний бізнес, нерухомість) Статус за KSE - *виходить*..

Ми прийшли до висновку, що нещодавно оголошені обмеження США, Великобританії та ЄС унеможливають діяльність Marriott або франчайзингу готелів на російському ринку. Тому ми вирішили призупинити всі операції Marriott International в Росії. Процес призупинення діяльності на ринку, де Marriott працює вже 25 років, є складним.

<https://news.marriott.com/news/2022/06/03/marriott-international-statement>

***UniCredit** (Італія, Фінанси та платежі) Статус за KSE - *виходить*.

UniCredit розширює пошук покупців для продажу в росії

<https://www.reuters.com/markets/europe/exclusive-unicredit-widens-search-buyers-sell-out-russia-sources-2022-06-03/>

***Lego** (Данія, Споживчі товари та одяг) Статус за KSE - *виходить*.

Магазини Lego в росії закриваються після того як запаси продукції вичерпуються

<https://www.reuters.com/business/retail-consumer/lego-stores-russia-shut-down-after-supplies-dry-up-2022-06-03/>

***British American Tobacco** (Велика Британія, Алкоголь, тютюн) Статус за KSE - *виходить*.

Що далі з акціями BAT? Інвестори очікують оновлення про вихід російського виробника Pall Mall і продажі вейпінга

<https://www.thisismoney.co.uk/money/investing/article-10882913/Shareholders-eye-update-British-American-Tobaccos-Russian-exit.html>

Отримуйте більше деталей на щоденній основі

[Telegram bot KSE по моніторингу новин @exit_ru_bot](#)

[Твіттер проекту SelfSanctions](#)